

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра румунської та класичної філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

проф. Бунчук Б.І.

“28” серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

ЛАТИНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

(назва навчальної дисципліни)

Обов’язкова дисципліна

Освітньо-професійна програма «Богослов’я»

(назва програми)

Спеціальність 041 Богослов’я

(код, назва)

Галузь знань 04 «Богослов’я»

(шифр, назва)

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Факультет філологічний

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

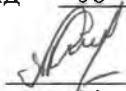
Робоча програма навчальної дисципліни «*Латинська мова (за професійним спрямуванням)*» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Богослов'я», за спеціальністю 041 Богослов'я, галузі знань 04 «Богослов'я», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 4 від «24» квітня 2023 року).

Розробники: __ к.філол. н., доц. Чакал Інеса Степанівна _____
Виченасані к.філол. н., доц. Загайська Галина Михайлівна _____
_____ к.філол. н., доц. Любімова Оксана Василівна _____
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри *румунської та класичної філології*

Протокол № 1 від "08" серпня 2024 року

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

Паладян К.І.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від "12" серпня 2024 року

Голова методичної ради філологічного факультету

_____
(підпис)

Антофійчук А.М.
(прізвище та ініціали)

© Загайська, 2024 рік
© Чакал, 2024 рік
© Любімова, 2024 рік

1. Мета навчальної дисципліни

Мета курсу латинської мови – підготовка майбутніх богословів на основі знання латинської мови до читання, розуміння, перекладу латинської Біблії (Вульгати), а також християнської літератури. Вивчення латинської мови має полегшити студентам засвоєння європейських мов, поглибити розуміння рідної мови, ознайомити з культурними надбаннями Європи.

Він передбачає: оволодіння студентами-богословами уміннями і навичками читання, письма, засвоєння нормативної граматики, граматичного аналізу і перекладу текстів латинської Біблії, патристичної літератури, формування знань про структуру латинської мови та її лексичний склад, вміння коректно вживати богословську термінологію латинського походження, розуміння міжнародної наукової термінології, створеної на ґрунті греко-латинських елементів, шляхи проникнення латинських лексем у сучасні європейські мови, використання в усному і писемному мовленні молитов, біблеїзмів, тропарів.

Особливістю курсу є не лише отримання знань, а й формування навиків самостійно ці знання шукати і вміло користуватися ними в професійній діяльності.

Досягненню поставленої мети сприяє вирішення таких **завдань**:

- дати студентам систему теоретичних знань з фонетики, морфології, лексики, синтаксису, словотворення латинської мови;
- навчити робити граматичний аналіз, який допомагає зробити правильний переклад;
- сформуванню лексичний запас (бл. 600 кореневих слів), що дозволить студентів-богослову читати і перекладати рідною мовою зі словником латинські тексти адаптовані і оригінальні;
- запропонувати вивчити напам'ять християнські молитви, біблеїзми, тропарі, крилаті вислови, тексти з Біблії латинською мовою;
- подати богословську термінологію та фразеологію та навчити використовувати її у Літургіях.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова (за професійним спрямуванням)» студент повинен

Знати:

- основні віхи історії латинської мови;
- правила вимови голосних і приголосних звуків;
- наголос, довготу і короткість складів;
- відмінкові закінчення іменників усіх відмін;

- відмінювання прикметників I-II та III відмін;
- розряди займенників;
- часову систему латинського дієслова (інфекта і перфекта);
- види прислівників;
- прийменники та розуміти їх функції в реченні;
- кількісні й порядкові числівники;
- синтаксичні конструкції латинської мови;
- узгодження часів;
- види підрядних речень умови, мети, часу, наслідку, додатку;
- основну християнську літературу;
- напам'ять молитви, біблеїзми, тропарі, лексику, фразеологію.

Вміти:

- читати латинською мовою;
- відмінювати іменники I-V відмін;
- узгоджувати прикметники з іменниками та відмінювати їх;
- утворювати ступені порівняння прикметників;
- відмінювати займенники різних розрядів;
- відмінювати дієслова різних дієвідмін у всіх часах;
- утворювати ступені порівняння прислівників;
- узгоджувати й відмінювати числівники;
- аналізувати речення з синтаксичними конструкціями;
- використовувати знання про узгодження часів під час аналізу складних речень;
- аналізувати і перекладати українською мовою підрядні речення;
- читати, аналізувати й перекладати (зі словником) адаптовані латинські тексти, а також оригінальні твори (Новий завіт, християнська література);
- вміти використовувати молитви, тропарі, богословську лексику на практиці у Літургіях.

У результаті вивчення курсу «Латинська мова (за професійним спрямуванням)» студенти зможуть набути:

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати духовні, моральні, культурні, освітні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 04. Здатність спілкуватися іноземною мовою (за професійним спрямуванням).

ЗК 05. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 08. Здатність працювати автономно.

ЗК 09. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01. Здатність здійснювати аналіз текстів Святого Письма, священних текстів та богословської літератури із застосуванням методів богослов'я та інших наук.

СК 02. Здатність визначати взаємодії та взаємозв'язки між богословськими традиціями, оцінювати суспільну і культурну роль богослов'я в історичному та сучасному контекстах.

СК 05. Здатність застосовувати богословські знання в професійній діяльності та суспільному житті відповідно до віроповчальних та морально-етичних засад і принципів.

СК 10. Здатність застосовувати богословські знання та навички в практичній богослужбовій і позабогослужбовій діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами.

ПРН6. Мати концептуальні знання гуманітарних та соціальних наук, необхідні для критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері богослов'я.

ПРН7. Аналізувати історію виникнення, основні етапи формування, структуру та принципи тлумачення Святого Письма та інших священних текстів в історичному, соціальному, філологічному, канонічному і культурному контекстах.

ПРН8. Розуміти взаємозв'язки богословських традицій та їх роль в історичному і сучасному контексті.

ПРН10. Аналізувати першоджерела та наукові праці, визначальні для оформлення богословських традицій.

ПРН12. Застосовувати усні, письмові і візуальні способи передачі інформації.

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2-й, 3-й	4, 5	6	180	–	90	–	–	90		залік, іспит
Заочна	–	–		–	–	–	–	–	–		–

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.	
1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 1. ФОНЕТИКА ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ. МОРФОЛОГІЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ. ЧАСТИНА I												
Тема 1. Вступ до історії латинської мови та її значення для богослов'я.	5		2			3							
Тема 2. Phonetica. Alphabetum Latinum. Accentus. (Фонетика)	8		4			4							
Тема 3. Morphologia. Verbum. Praesens indicativi activi. Imperativus praesentis. (Дієслово. Теперішній час дійсного способу активного стану. Наказовий спосіб теперішнього часу).	8		4			4							

Тема 4. Nomen Substantivum. Substantiva primae et secundae declinationum. Nomen Adiectivum. Adiectiva primae-secundae declinationis (Іменники 1 та 2 відмін. Прикметники 1 та 2 відмін).	9		4		5						
Тема 5. Genus passivum temporum systematis infecti (Пасивний стан часів системи недоконаного виду). Синтаксис пасивної конструкції.	8		4		4						
Тема 6. Praepositiones (Прийменники). Синтаксис простого речення. Coniunctio. (Сполучник).	4		2		2						
Тема 7. Pronomina personalia, possessiva, pronomen reflexivum, adiectiva pronominalia, Pronomina demonstrativa, determinativa, relativa, interrogativa, indefinita, negativa (Займенники особові, присвійні, зворотній, займенникові прикметники, займенники вказівні, відносні, питальні, неозначені, заперечні).	4		2		2						
Тема 8. Substantiva tertiae declinationis (Іменники 3 відміни).	8		4		4						
Тема 9. Adiectiva tertiae declinationis. Participium praesentis activi (Прикметники 3 відміни). Дієприкметник теперішнього часу активного стану).	4		2		2						

Тема 10. Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота № 1.	2		2									
<i>Разом за ЗМ I</i>	<i>60</i>		<i>30</i>			<i>30</i>						
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 2. МОРФОЛОГІЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ. ЧАСТИНА II											
Тема 1. Imperfectum et Futurum I (primum) indicativi activi (Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного стану. Майбутній час недоконаного виду активного стану).	9		4			5						
Тема 2. Declinatio quarta et quinta nominum substantivorum. Formae verbales (Gerundium, Gerundivum, Supinum). (Іменники 4 та 5 відмін. Неособові форми дієслова (Герундій, герундив, супін).	8		4			4						
Тема 3. Gradus comparatiōnis adiectivōrum. Gradus comparatiōnis adverbiōrum (Ступені порівняння прикметників. Ступені порівняння прислівників).	8		4			4						
Тема 4. Participia (Дієприкметники).	4		2			2						
Тема 5. Nomen Numerale (Числівник). Римський календар.	4		2			2						
Тема 6. Activum temporum systematis perfecti (Часи системи перфекта активного стану).	9		4			5						

Тема 7. Passivum temporum systematis perfecti (Часи системи перфектум пасивного стану).	8		4			4						
Тема 8. Verba deponentia, semideponentia, defectiva, impersonalia. Verba anomala (Відкладні та напіввідкладні, неправильні, безособові. Неправильні дієслова).	4		2			2						
Тема 9. Систематизація та узагальнення.	4		2			2						
Тема 10. Модульна контрольна робота № 2	2		2									
<i>Разом за ЗМ 2</i>	<i>60</i>		<i>30</i>			<i>30</i>						
Усього годин	120		60			60						

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1
Теми навчальних занять	Змістовий модуль I.											
	СИНТАКСИС ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ											
Тема 1. Синтаксичні конструкції. Синтаксичний зворот Accusativus cum infinitivo. Синтаксичний зворот Nominativus cum infinitivo.	8		4			4						
Тема 2. Синтаксичний зворот Ablativus absolutus.	4		2			2						
Тема 3. Coniunctivus. Умовний спосіб. Вживання кон'юнктива у незалежних реченнях.	5		2			3						

Тема 4. Синтаксис складного речення. Consecutio temporum. Правило узгодження часів. Підрядні речення зі сполучником ut. Підрядні речення зі сполучником cum. Підрядні умовні речення.	8		4			4						
Тема 5. Систематизація та узагальнення.	3		1			2						
Тема 6. Модульна контрольна робота № 1.	2		2									
<i>Разом за ЗМ 1</i>	<i>30</i>		<i>15</i>			<i>15</i>						
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 2. НОВИЙ ЗАВІТ. NOVUM TESTAMENTUM											
Тема 1. Secundum Matthaеum. Євангеліє від Матвія 6:1-21.	5		2			3						
Тема 2. Secundum Marcum. Євангеліє від Марка 1:40.	5		2			3						
Тема 3. Secundum Іоаннем. Євангеліє від Івана 1:51.	4		2			2						
Тема 4. Actus Apostolorum. Діяння апостолів 1:26.	4		2			2						
Тема 5. Ad Ephesios. Послання св. апостола Павла до ефесян 5:1-10.	4		2			2						
Тема 6. Ad Philippenses. Послання св. апостола Павла до филип'ян 1:20	4		2			2						
Тема 7. Ad Corinthios I. Перше послання св. апостола Павла до коринтян 1:25.	2		1			1						
Тема 8. Модульна контрольна робота № 2	2		2									
<i>Разом за ЗМ 2</i>	<i>30</i>		<i>15</i>			<i>15</i>						
Усього годин	60		30			30						

3.3. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	<p style="text-align: center;"><i>Назва теми</i></p> <p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1. ФОНЕТИКА ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ. МОРФОЛОГІЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ. ЧАСТИНА І.</p>	Кількість годин
1	Вступ до історії латинської мови та її значення для богослов'я.	2
2	Phonetica. Alphabetum Latinum. Accentus. (Фонетика)	4
3	Morphologia. Verbum. Praesens indicativi activi. Imperativus praesentis. (Дієслово. Теперішній час дійсного способу активного стану. Наказовий спосіб теперішнього часу).	4
4	Nomen Substantivum. Substantiva primae et secundae declinationum. Nomen Adiectivum. Adiectiva primae-secundae declinationis (Іменники 1 та 2 відмін. Прикметники 1 та 2 відмін).	4
5	Genus passivum temporum systematis infecti (Пасивний стан часів системи недоконаного виду). Синтаксис пасивної конструкції.	4
6	Praepositiones (Прийменники). Синтаксис простого речення. Coniunctio. (Сполучник).	2
7	Pronomina personalia, possessiva, pronomina reflexivum, adiectiva pronominalia, Pronomina demonstrativa, determinativa, relativa, interrogativa, indefinita, negativa (Займенники особові, присвійні, зворотній, займенникові прикметники, займенники вказівні, відносні, питальні, неозначені, заперечні).	2
8	Substantiva tertiae declinationis (Іменники 3 відміни).	4
9	Adiectiva tertiae declinationis. Participium praesentis activi (Прикметники 3 відміни. Дієприкметник теперішнього часу активного стану).	2
10	Систематизація та узагальнення. МКР № 1	2
Змістовий модуль 2. МОРФОЛОГІЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ. ЧАСТИНА ІІ.		
1	Imperfectum et Futurum I (primum) indicativi activi (Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного стану. Майбутній час недоконаного виду активного стану).	4
2	Declinatio quarta et quinta nominum substantivorum. Formae verbales (Gerundium, Gerundivum, Supinum). (Іменники 4 та 5 відмін. Неособові форми дієслова (Герундій, герундив, супін).	4
3	Gradus comparationis adiectivorum. Gradus comparationis adverbiorum (Ступені порівняння прикметників. Ступені порівняння прислівників).	4
4	Participia (Дієприкметники).	2
5	Nomen Numerale (Числівник). Римський календар.	2

6	Activum temporum systematis perfecti (Часи системи перфекта активного стану).	4
7	Passivum temporum systematis perfecti (Часи системи перфектум пасивного стану).	4
8	Verba deponentia, semideponentia, defectiva, impersonalia. Verba anomala (Відкладні та напіввідкладні, неправильні, безособові. Неправильні дієслова).	2
9	Систематизація та узагальнення.	2
10	МКР № 2	2

№	<i>Назва теми</i>	Кількість годин
Змістовий модуль 1. СИНТАКСИС ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ.		
1	Синтаксичні конструкції. Синтаксичний зворот Accusativus cum infinitivo. Синтаксичний зворот Nominativus cum infinitivo.	4
2	Синтаксичний зворот Ablativus absolutus.	2
3	Coniunctivus. Умовний спосіб. Вживання кон'юнктива у незалежних реченнях.	2
4	Синтаксис складного речення. Consecutio temporum. Правило узгодження часів. Підрядні речення зі сполучником ut. Підрядні речення зі сполучником cum. Підрядні умовні речення.	4
5	Систематизація та узагальнення.	1
6	Модульна контрольна робота № 1.	2
Змістовий модуль 2. НОВИЙ ЗАВІТ. NOVUM TESTAMENTUM.		
1	Secundum Matthaeum. Євангеліє від Матвія 6:1-21. Читання, переклад, аналіз.	2
2	Secundum Marcum. Євангеліє від Марка 1:40. Читання, переклад, аналіз.	2
3	Secundum Iohannem. Євангеліє від Івана 1:51. Читання, переклад, аналіз.	2
4	Actus Apostolorum. Діяння апостолів 1:26. Читання, переклад, аналіз.	2
5	Ad Ephesios. Послання св. апостола Павла до ефесян 5:1-10. Читання, переклад, аналіз.	2
6	Ad Philippenses. Послання св. апостола Павла до филип'ян 1:20. Читання, переклад, аналіз.	2
7	Ad Corinthios I. Перше послання св. апостола Павла до коринтян 1:25. Читання, переклад, аналіз.	1
8	Систематизація та узагальнення. МКР № 1	2

3.4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА (ІНДЗ)

№	<p style="text-align: center;"><i>Назва теми</i></p> <p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1. ФОНЕТИКА ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ. МОРФОЛОГІЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ. ЧАСТИНА І.</p>	Кількість балів
1	Відомості про латинську мову та її місце в індоєвропейській сім'ї мов. Періодизація історії латинської мови. Пам'ятки римської писемності. Народно-розмовна латинська мова (<i>sermo vulgaris</i>) як джерело романських мов. Середньовічна латина як продовження письмової латинської мови. Доля латинської літературної мови після падіння Західної Римської імперії та її роль в історії європейської, світової культури. Використання латинської мови у християнській літературі. Латинська мова і Новий час. Латинська мова і Україна. Значення латинської мови для формування богословської термінології.	2
2	Phonetica. Alphabetum Latinum. Accentus. Фонетика. Латинський алфавіт. Наголос. Походження латинського алфавіту. Види вимови: класична латинська та середньовічна латинська вимова. Вправи і завдання для читання ¹ (с.8-13).	2
3	Morphologia. Verbum. Praesens indicativi activi. Imperativus praesentis. Морфологія. Дієслово. Теперішній час дійсного способу активного стану. Наказовий спосіб теперішнього часу. Вправи і завдання (с.14-28).	2
4	Nomen Substantivum. Substantiva primae et secundae declinationum. Nomen Adiectivum. Adiectiva primae-secundae declinationis (Іменники 1 та 2 відмін. Прикметники 1 та 2 відмін). Вправи і завдання (с.29-52).	4
5	Genus passivum temporum systematis infecti (Пасивний стан часів системи недоконаного виду). Синтаксис пасивної конструкції. Вправи і завдання (с.115-127).	2
6	Praepositiones (Прийменники). Прийменники, які вживаються зі знахідним відмінком. Прийменники, які вживаються з орудно-місцевим відмінком. Прийменники, які вживаються з родовим відмінком. Синтаксис простого речення. Coniunctio. (Сполучник). Вправи і завдання.	2
7	Pronomina personalia, possessiva, pronomina reflexivum, adiectiva pronominalia, Pronomina demonstrativa, determinativa, relativa, interrogativa, indefinita, negativa (Займенники особові, присвійні, зворотній, займенникові прикметники, займенники вказівні,	2

¹ Усі вправи і завдання подаються за підручником: Смольська Л., Оліщук Р., Чакал І. *Lingua Latina Theologica. Латинська мова : підручник для студентів богословського факультету. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2024. 404 с.*

	відносні, питальні, неозначені, заперечні). Їх відмінювання. Вправи і завдання (с.41; 65; 72; 80-81; 103-104; 165-173).	
8	Substantiva tertiae declinationis (Іменники 3 відміни). Найважливіші винятки з правил про рід іменників третьої відміни. Особливості відмінювання іменників третьої відміни. Вправи і завдання (с.53-84). Вивчити напам'ять молитви „Pater noster” та „Ave, Maria”.	2
9	Adiectiva tertiae declinationis. Participium praesentis activi (Прикметники 3 відміни. Дієприкметник теперішнього часу активного стану). Вправи і завдання (с.85-99). Молитви, тропарі, біблеїзми.	2
10	Систематизація та узагальнення. МКР № 1	10
Змістовий модуль 2. МОРФОЛОГІЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ. ЧАСТИНА II.		
1	Imperfectum et Futurum I (primum) indicativi activi (Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного стану. Майбутній час недоконаного виду активного стану). Вправи і завдання (с.100-114).	2
2	Declinatio quarta et quinta nominum substantivorum. (Іменники 4 та 5 відмін). Вправи і завдання (с.70-74). Formae verbales (Gerundium, Gerundivum, Supinum). Неособові форми дієслова (Герундій, герундив, супін). Утворення, вживання і переклад герундія українською мовою. Gerundivum. Утворення, вживання і переклад герундива українською мовою. Заміна герундія герундивом. Supinum I et Supinum II. Вправи і завдання (с.151-164; 290-304).	2
3	Gradus comparationis adiectivorum. Gradus comparationis adverbiorum (Ступені порівняння прикметників. Ступені порівняння прислівників). Вправи і завдання (с.174-197).	2
4	Participia (Дієприкметники). Дієприкметник теперішнього часу активного стану. Дієприкметник минулого часу доконаного виду пасивного стану. Дієприкметник майбутнього часу активного стану. Дієприкметник майбутнього часу пасивного стану. Вправи і завдання (с.145).	4
5	Nomen Numerale (Числівник). Загальна характеристика числівника як частини мови. Розряди числівників: кількісні (cardinalia), порядкові (ordinalia), розділові (distributiva), прислівникові (adverbia). Утворення кількісних числівників. Відмінювання кількісних, порядкових, розділових числівників. Утворення порядкових числівників. Особливості узгодження числівників з іменниками. Римські цифри. Римський календар. Стислі відомості про римські міри, грошову систему. Синтаксис відмінків при числівниках. Римський календар. Римські міри і грошові одиниці. Вправи і завдання (с.198-229).	2
6	Activum temporum systematis perfecti (Часи системи перфекта	2

	активного стану). Вправи і завдання (с.128-142).	
7	Passivum temporum systematis perfecti (Часи системи перфектум пасивного стану). Вправи і завдання (с.143-150).	2
8	Verba deponentia, semideponentia, defectiva, impersonalia. Verba anomala (Відкладні та напіввідкладні, неправильні, безособові. Неправильні дієслова). Їх відмінювання. Вправи і завдання (с.230-247).	2
9	Систематизація та узагальнення. Молитви, тропарі, біблеїзми.	2
10	МКР № 2	10

№	<i>Назва теми</i>	Кількість балів
	Змістовий модуль 1. СИНТАКСИС ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ.	
1	Синтаксичні конструкції. Синтаксичний зворот Accusativus cum infinitivo. Синтаксичний зворот Nominativus cum infinitivo. Вправи і завдання (с.340-354).	4
2	Синтаксичний зворот Ablativus absolutus. Вправи і завдання (с. 334-339).	4
3	Coniunctivus. Умовний спосіб. Вживання кон'юнктива у незалежних реченнях. Вправи і завдання (с.248-258).	4
4	Синтаксис складного речення. Consecutio temporum. Правило узгодження часів. Підрядні речення зі сполучником ut. Підрядні речення зі сполучником cum. Підрядні умовні речення. Вправи і завдання (с. 259-282).	4
5	Систематизація та узагальнення. Реферати, презентації.	4
6	Систематизація та узагальнення. МКР № 1	10
	Змістовий модуль 2. НОВИЙ ЗАВІТ. NOVUM TESTAMENTUM.	
1	Secundum Matthaeum. Євангеліє від Матвія 6:1-21. NOVUM TESTAMENTUM (Graece et Latine).	3
2	Secundum Marcum. Євангеліє від Марка 1:40. NOVUM TESTAMENTUM (Graece et Latine).	3
3	Secundum Ioannem. Євангеліє від Івана 1:51. NOVUM TESTAMENTUM (Graece et Latine).	3
4	Actus Apostolorum. Діяння апостолів 1:26. NOVUM TESTAMENTUM (Graece et Latine).	2
5	Ad Ephesios. Послання св. апостола Павла до ефесян 5:1-10. NOVUM TESTAMENTUM (Graece et Latine).	3
6	Ad Philippenses. Послання св. апостола Павла до филип'ян 1:20. NOVUM TESTAMENTUM (Graece et Latine).	3
7	Ad Corinthios I. Перше послання св. апостола Павла до коринтян 1:25. NOVUM TESTAMENTUM (Graece et Latine).	3
8	Систематизація та узагальнення. МКР № 2	10

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Під час викладання курсу «Латинська мова (за професійним спрямуванням)» застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, методи пояснення, інструктаж, бесіда, навчальна дискусія, метод проблемного викладення, репродуктивний метод, перекладно-граматичний метод, практичні заняття із застосуванням перевірок та проведенням короткотермінових контрольних робіт, поточне тестування, усне опитування.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

5.1. Критерієм підсумкового оцінювання є досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання навчальної дисципліни.

5.2. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
Незадовільно	F (0-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5.3. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути: контрольні роботи, стандартизовані тести, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Кожен студент опановує навчальний курс «Латинська мова (за професійним спрямуванням)» протягом IV і V семестрів, склавши залік (IV сем.) та іспит (V сем.) й одержує підсумкові оцінки відповідно до Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS). Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Форми контролю: відвідування практичних занять та робота на них, виконання практичних завдань, ІНДЗ (у рамках самостійної роботи студента), тестування, диктанти, вивчення напам'ять молитов, біблеїзмів, тропарів, богословської термінології і лексики, переклад оригінальних і адаптованих текстів з латинської мови на українську і навпаки, залік, іспит.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

7.1. Фахова (основна)

1. *Макар І.С., Любімова О.В.* Латинська мова для студентів факультету іноземних мов = Latin language for students of Foreign languages department: навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. 192 с.
2. *Макар І.С., Любімова О.В.* Основи латинської мови для студентів-філологів: навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 119 с.
3. *Оленич Р.М., Оленич І.Р., Чернюх Б.В.* Латинська мова: [навчальний посібник]. Вид. 2-ге, виправл. і доповн. Львів: Світ, 2008. 472 с.
4. *Ревак Н.Г., Сулим В.Т.* Латинська мова (для неспеціальних факультетів): [підручник]. Вінниця: Нова Книга, 2006. 440 с.
5. *Смольська Л., Оліщук Р., Чакал І.* Lingua Latina Theologica. Латинська мова : підручник для студентів богословського факультету. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2024. 404 с.
6. *Сторчова Т.В., Гуменюк Ж.Г.* Латинська мова: підручник. К.: Видавничий Дім „Слово”, 2015. 512 с.
7. *Яковенко Н.М., Миронова В.М.* Латинська мова: [підручник]. К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2009. 455 с.
8. Nestle-Aland Novum Testamentum Graece et Latine. Deutsche Bibelgesellschaft, 1999. 890 p.
9. *Smolska L., Olishchuk R.* Ligua Latina. Pars I Morphologia. Lviv, 2003. 198 p.
10. ГΛΩΤΤΑ ἙΛΛΗΝΙΚΗ Ἐ ΛINGUA LATINA: Вправи і тексти для читання (Для приватного вжитку в духовних школах). Черкаси, 1998. 65 с.

7.2. Допоміжна

1. Бойко Н., Миронова В. Українсько-давньогрецько-латинський словник. 2-е вид., доп. К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2012. 271 с.

<http://www.pinax.com.ua/wp-content/uploads/2018/12/Українсько-давньогрецько-латинський-словник.pdf>

2. Вацеба О.А., Олійник Л.Р. *Lectura Latina*: [Навчальний посібник]. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. 200 с.
3. Грищенко С.П. Контрольні завдання і тести з латинської мови для студентів-філологів. Частина 1. К.: Наук. світ, 2001. 72 с.
4. Гуменюк Ж.Г., Сторчова Т.В. Латинська мова: навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів. 3-тє вид., переробл. К.: Кондор, 2011. 340 с.
5. Енциклопедичний словник класичних мов / Звонська Л.Л., Корольова Н.В., Лазер-Паньків О.В. та ін.; За ред. Звонської Л.Л. – 2-ге вид. випр. і допов. К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. 552 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Zvonska_Lesia/Entsyklopedychnyi_slovnyk_klasychnykh_mov.pdf
6. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підруч. для студ. відділень класичної філології та ін. філолог. спеціальностей. К.: Книга, 2003. 528 с. (2-е вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2006. 711 с).
7. Корж Н.Г., Луцька Ф.Й. Із скарбниці античної мудрості: Словник. 2-е вид., доп. і переробл. К.: Вища шк., 1994. 351 с.
8. Латинські вирази. Латинсько-український словник. Навчальні матеріали з латинської мови / Упоряд. Я.В. Пузиренко. К.: ВПЦ „Київ. ун-т”, 2000. 60 с.
9. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. К.: Обереги, 2004. 448 с.
10. Литвинов В.Д. Латинсько-український словник. К.: Українські пропілеї, 1998. 712 с.
11. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. 500 крилатих латинських висловів. Тексти. Латино-український словник + англійські, німецькі, французькі, іспанські відповідники. К.: Індоевропа, 1993. 321 с.
12. Лучканин С.М. Нариси з історії класичної філології: Навчальний посібник для магістрантів і студентів спеціальності „класична філологія”. К.: Наук. світ, 2004. 202 с.
13. Лучканин С.М. Латинські сентенції (крилаті латинські вислови) з історико-літературним коментарем: навч. посіб. із вивч. латин. афоризмів для студ. Ін-ту філол. та іст. фак. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. К.: Наук. світ, 2008. 136 с. Бібліогр.: с. 128-133.
14. Макар І.С., Любімова О.В. Збірник завдань для модульного контролю з латинської мови. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. 168 с.
15. Мудрість народна – мудрість міжнародна. Прислів'я, приказки, крилаті вислови та мовні звороти дев'ятьма мовами / Укл. Жовківський А.М., Жовківська Г.А., Івасютин Т.Д., Макар Ю.І., Попеску І.В. та ін. Чернівці: Рута, 2004. 256 с.
16. Петришин М.Й., Загайська Г.М. *Legamus et exerceamus*: навч. посібник. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 140 с.
17. Петришин М.Й., Загайська Г.М. *Repetitorium Latinum. Pars prima*. Зб. вправ для контрольних і самостійних робіт з лат. мови. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 170 с.

18. *Петришин М.Й., Загайська Г.М.* Repetitorium Latinum. Pars secunda. Збірник тестів для контрольних і самостійних робіт з лат. мови. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 190 с.
19. *Сенів М. Г., Альошина І. Г.* Латинська мова: підруч. для студ. гуманіт. ф-тів. Вид. 3-тє, доповн. і поліпш. Донецьк: Ноулідж, 2009. 350 с.
20. *Трофимук М.С. Трофимук О.П., Трофимук М.М.* Латинсько-український словник. Львів: СПОЛОМ, 2012. 700 с.
21. *Цимбалюк Ю.В.* Англо-латинсько-українсько-російський словник афоризмів. К.: Грамота, 2009. 408 с.
22. *Цимбалюк Ю., Кобів Й., Смурова Л., Латун Л.* Біблійна мудрість у латинських афоризмах української та англійською мовами. Науково-навчальний посібник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. 410 с.
23. *Чуракова Л.П.* Латинсько-український та українсько-латинський словник – понад 25 тисяч слів та словосполучень. К.: Чумацький Шлях, 2009. 617 с.
24. *Mueller H.-F.* Latin 101: Learning a Classical Language. Course Guidebook / Hans-Friedrich Mueller. Chantilly, Virginia: The Great Courses 2013. 440 p.
25. *Wilczyński S., Pobiedzińska E., Jaworska E.* Porta Latina. Podręcznik do języka łacińskiego i kultury antycznej. Warszawa: Wydawnictwo szkolne PWN, 2005. 176 s.

8. Інформаційні ресурси

1. <http://www.textkit.com>
2. <http://www.sprachprofi.de.vu>
3. <http://latinum.mypodcast.com>
4. <http://www.carmentalatin.com>
5. <http://humanum.arts.cuhk.edu.hk/Lexis/Latin>
6. <http://www.nd.edu/~archives/latgramm.htm>
7. <http://www.latinteach.com/index.html>
8. <http://www.ectaco.com>
9. <http://www.yleradio1.fi/nuntii/>
10. <http://ephemeris.alcuinus.net>
11. <http://www.latin.org>
12. <http://www.forumromanum.org>
13. <http://www.latimedireito.adv.br>
14. <http://dekart.f.bg.ac.yu/~vnedeljk/VV/>
15. <http://www.roma-victor.com>

Додатково
(для контролю та самоконтролю роботи студента)

Розподіл балів, які отримують студенти

(залік)

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	30
2	2	2	4	2	2	2	2	2	10	

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	30
2	2	2	4	2	2	2	2	2	10	

Поточне тестування та самостійна робота			Сумарна кількість балів
ЗМ № 1	ЗМ № 2	Кількість балів (залікова робота)	
T1-T10	T1-T10		
30	30	40	100

(іспит)

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)						Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 1						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	30
4	4	4	4	4	10	

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	30
3	3	3	2	3	3	3	10	

Поточне тестування та самостійна робота			Сумарна кількість балів
ЗМ № 1	ЗМ № 2	Кількість балів (іспит)	
T1-T6	T1-T8		
30	30	40	100